د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپريدو نېټه: ١٣٨٢ هـ ش کال د سلواغې د مياشتې (٨)
پرله پسې ګڼه (٨١٨)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشيح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس فرمان

ګڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامه او د افغانستان د نجيبو خلکو د نيکمرغۍ په هيله ، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمريز کال د ليندۍ له ۲۲ څخه د مرغومې تر ۱۴ نېټې پورې په کابل کې د جوړې شوي لويې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مادو کې د رأيو په اتفاق تصويب شو، توشيح او انفاذيې اعلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هيله کوم تر څو دغه اساسي قانون د اسلام د مبين دين د حکمونو په رعايت سره دملـي يووالي د ټينګښت ، د دموکراسۍ د هدفونو د تحقق د مدني ټولنې د جوړ ولو ، د ټولنيزې اقتصادي ، اجتماعي ، سياسي او فرهنګي سوکالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاريخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ و به آرزوی سعادت مردم نجيب و صلح دوست افغانستان، قانون اساسی جديد را که توسط لويه جرگهٔ تاريخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقدهٔ شهر کابل در ۱۲ فصل و ۱۶۲ ماده به اتفاق آرا تصويب گرديد، توشيح و انفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بارگاه خداوند متعال استدعا دارم تا اين قانون اساسی با رعايت احکام دين مبين اسلام، تحکيم وحدت ملی، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعهٔ مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سياسی و فرهنگی، مشعل راه دولت و مردم کشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکــو د لارې ډيــوه شــي ، ســوله ، برابري او ورورولي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمين کړي.

و من الله توفيق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گــــرديده، صـــــلح، بــرابــــری و بــرادری را بـــين ملــت افغانســتان تأمين نمايد.

و من الله توفيق

حامد کرزی

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمســی
شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست

عنوان	د مادو شمېر	مخ
سریزه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱مادې)	۳
دویم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادې)	۱۰
درېیم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادې)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	۴۰
شپږم فصل: لویه جرگه	(۶ مادې)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادې)	۶۹
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادې)	۷۱
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	۷۴

فهرست قانون اساسی افغانستان

عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
مقدمه		۱
فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علي سید الانبیاء و المرسلین محمد (ﷺ) و علی آله و اصحابه اجمعین.

سریزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (جل جلاله) پر سپیڅلي ذات په ټینګ ایمان ، د حق تعالي په مشیت پر توکل او د اسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد ؛

■ د تیرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هیواد راغلیو بې شمیره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سربښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستاینو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعایت او د بشر دحقوقو نړیوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند (جل جلاله) و توکل به مشیت حق تعالی و اعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها، مبارزات تاریخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم این سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلامیې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټینګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکمیت او ځمکنۍ بشپړتیا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسیس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې، پرقانونیت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزادیو د تأمین په منظور؛

■ د هېواد د سیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پیاوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سیدونکیو ته د یو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپیریال د تأمین په منظور؛

■ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبیت په منظور؛

د هېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکیم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمین آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمین زندگی مرفه و محیط زیست سالم برای همه ساکنان این سرزمین؛

■ و سرانجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضیات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازيو له لارې د يو زرو دري سوه دوه اتيا يم لمريز هجري کال د مرغومي د مياشتې په څوارلسمه نيټه د کابل په ښار کې تصويب کړ.

از طريق نمايندگان منتخب خود درلويه جرگۀ مؤرخ چهاردهم جدی سال يک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر کابل تصويب کرديم.

لومړی فصل
دولت

فصل اول
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بېليدونکی اسلامي جمهوري دولت دی.

مادۀ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غير قابل تجزيه می باشد.

دوه يمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دين، د اسلام سپېڅلی دين دی.

د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروۍ او د خپلو ديني مراسمو په اجرأ کې د قانون د حکمونو په حدودوکې آزاد دي.

مادۀ دوم:
دين دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دين مقدس اسلام است.

پيروان ساير اديان در پيروی از دين و اجرای مراسم دينی شان در حدود احکام قانون آزاد می باشند.

درېيمه ماده:
په افغانستان کې هېڅ قانون نشي کولای چې د اسلام دسپېڅلي دين د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

مادۀ سوم:
در افغانستان هيچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احکام دين مقدس اسلام باشد.

څلورمه ماده:
په افغانستان کې ملي حاکميت په ملت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول

مادۀ چهارم:
حاکميت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد که به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

مستقيم يا توسط نمايندگان خود آن را اعمال می کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعيت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعيت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يی، نورستانی، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوی وساير اقوام می باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمۀ افغان اطلاق می شود.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمی گردد.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له ليارې تنظيميږي.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگی توسط قانون تنظيم می گردد.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادۀ پنجم:

تطبيق احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی و تأمين امنيت و قابليت دفاعی کشور از وظايف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:
دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيموکې د متوازنې پراختيا او ټولنيز عدالت پر بنسټ د يوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

مادهٔ ششم:
دولت به ايجاد يک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمايت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمين وحدت ملی، برابری بين همه اقوام و قبايل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

اوومه ماده:
دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بين الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلاميې رعايت کوي.

مادهٔ هفتم:
دولت منشور ملل متحد، معاهدات بين الدول، ميثاق های بين المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلاميهٔ جهانی حقوق بشر را رعايت می کند.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د توليد او استعمال مخنيوی کوي.

دولت از هر نوع اعمال تروريستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و توليد و استعمال مسکرات جلوگيری می کند.

اتمه ماده:
دولت د هېواد خارجي سياست دخپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتيا په ساتلو، نه مداخلې، ښه ګاونډيتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظيموي.

مادهٔ هشتم:
دولت سياست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تماميت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظيم می نمايد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانــونـه او نــورې تـر ځـمکـې لاندې زيرمـــې او لـرغـونـــي آثـار د دولـــت ملکيت دي.

د دولـت د ملکيتونـو ساتنه او اداره او لــه طبيعــي زيرمـــو او نــورو عامـــه ملکيتونـو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظيمېږي.

مادۀ نهم:
معـــــادن و سايـــر منابـــع زيـــر زمينـی و آثـار باسـتـانـی ملکيــت دولــت می باشند.

حـفـاظـــت و اداره امـــلاک دولـــت و طـــرز استـفــاده درســت از منـابـــع طبيعـــی و سايـــر امـــلاک عـامـــه تـوسط قـانـون تنظيم می گردد.

لسمه ماده:
دولــت ، خصوصــي پــانګې اچــونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقـانون لـه حکمونـو سره سم هڅوي ، ملاتړيې کوي او مصؤنيت يې تضمينوي.

مادۀ دهم:
دولــت، ســرمايه گزاريهــا و تشـبثات خصوصی را مبتنـی بـر نظـام اقتصاد بـازار، مطـــابق بـه احکـام قـــانون، تشويق، حـــمايـت و مصـــؤنيـت آنهـا را تضمين می نمايد.

يوولسمه ماده:
پـه کـورنـۍ او بهرنـۍ سوداګرۍ پـورې تړلـې چـارې، د هېـواد لـه اقتصــادي غوښتنو او دخلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

مادۀ يازدهم:
امـور مـربــوط بـه تجــارت داخلــی و خــــارجی، مطــــابق بـــه ايجابـــات اقتصــادی کشــور و مصــالح مــردم ، تــوسـط قـانـون تنظيـم ميگـردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پيســـو نشـــرول، د هېـــواد د پـــولي سياسـت طـرح او تطبيـق، د قـانون لـه حکمونـــو ســره ســم د مرکـــزي بانـــک صلاحيت دی.

مادۀ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نــشـر پـول و طـرح و تـطـبـيـق سياسـت پـولـــی کشـــور، مطـابــق بـه احـکام قـــانـــون، از صـــلاحيــــت بـــانـــک مرکزی مـــی باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

ددې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

دیارلسمه ماده:

دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبگرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

مادۀ سیزدهم:

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

څوارلسمه ماده:

دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

مادۀ چهاردهم:

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوگنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبیرونه نیسي.

دولت به منظور تهیهٔ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپيريال د خوندي کولو ښه والي لپاره لازم تدبيرونه ونيسي.

شپاړسمه ماده:
د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سيمو کې چې د خلکو اکثريت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني او يا پاميري ژبو څخه پر يوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دريمه رسمي ژبه ده، د تطبيق ډول يې د قانون له لياري تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغيزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کيږي.

مادهٔ پانزدهم:
دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محيط زيست تدابير لازم اتخاذ نمايد.

مادهٔ شانزدهم:
از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه يی، نورستانی، پاميری و ساير زبانهای رايج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقيکه اکثريت مردم به يکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه يی، نورستانی، بلوچی و يا پاميری تکلم می نمايند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حيث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبيق آن توسط قانون تنظيم می گردد.

دولت برای تقويت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رايج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بيلابيلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده:
د هېواد د تقويم مبدأ د پيغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بيرغ له: دريو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی. درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نيمايي دی چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نښان ځای پرځای شوی دی.

دافغانستان د دولت ملي نښان له سپين رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې يې دوه

مادۀ هفدهم:
دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعليمات دينی، تنظيم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دينی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادۀ هجدهم:
مبدأ تقويم کشور بر هجرت پيغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقويم هجری شمسی می باشد.

روزهای جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطيل عمومی است، ساير رخصتی ها توسط قانون تنظيم می گردد.

مادۀ نزدهم:
بيرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگهای سياه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفيد می باشد که در دو گوشه آن دو بيرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې يې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانگې او په لاندنۍ برخه کې يې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاريخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پري راگرځول شوي دي.

له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنگوالى د قانون له لياري تنظيمېږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

يوويشتمه ماده:
د افغانستان پايتخت د کابل ښار دی.

دوه يم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجايب

دوه ويشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعيض او امتياز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارينه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجايب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریویشتمه ماده:
ژوند د خدای (جل جلاله) بخښنه او د انسان طبیعي حق دی، هیڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادۀ بیست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است، هیچ شخص بدون مجوز قانونی از این حق محروم نمی گردد.

څلیرویشتمه ماده:
آزادي د انسان طبیعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظیمېږي حدودنه لري.

مادۀ بیست و چهارم:
آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ویشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادۀ بیست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

تر هغې چې د باصلاحیته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم علیه ثابت نه شي، بې ګناه ګڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ویشتمه ماده:
جرم یو شخصي عمل دی.

مادۀ بیست و ششم:
جرم یک عمل شخصی است.

د متهم تعقیبول، نیول یا توقیفول او پر هغه باندې د جزاء تطبیق بل هیچاته سرایت نه کوي.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزا بر او به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ویشتمه ماده:
هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبېدای، نیول کیدای او یا توقیفېدای نه شي.

هیچاته سزا نشي ورکول کیدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

اته ویشتمه ماده:
د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کیدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بین الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

نهه ویشتمه ماده:
د انسان تعذیب منع دی.

هیڅوک نه شي کولای چې له بل

مادهٔ بیست و هفتم:
هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی توان تعقیب، گرفتار و یا توقیف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ با صلاحیت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

مادهٔ بیست و هشتم:
هیچ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت و یا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

مادهٔ بیست و نهم:
تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص څخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر وکړي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

دېرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

مادۀ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وایي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمۀ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

مادۀ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولـــت پـــه جنـــايي پيښــو کــې د بېـوزلـــي مـــتهم لپـــاره مدافـــع وکـيــل ټاکي.

د مـــتهم او د هغــه د وکيــل تــر مــنځ مکـالمات، مراسلات او مخـابرات لـه هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

د مـدافع وکيلانـو وظـايف او واکونـه د قانون له لياري تنظيمېږي.

دوه دېرشمه ماده:

پـور د پـوروړي د آزادۍ د سـلبيدو يـا محدودېدو سبب کيدای نشي.

د پـور د بيرتـه اخيسـتلو لارې چـارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

دري دېر شمه ماده:

د افغانســتان اتبــاع د انتخــابولو او د انتخابېدلو حق لري.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

څلور دېرشمه ماده:

د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

هـر افغـان حـق لـري چـې خپـل فکـر د ويـــنا ، ليکنـې، انځـور او يـــا نـــورو وسيـــلو لـــه لارې، پـــه دې اساســـي قانـــون کـــې د راغلــو حکمونــو پــه

دولـــت در قضايـــای جنايـــی بـرای متهــم بــی بضــاعت وکيــل مــدافع تعيين می نمايد.

محرميـــت مکـــالمات، مراســلات و مخابرات بين متهم و وکيل آن، از هر نوع تعرض مصؤن می باشد.

وظايف و صلاحيت های وکلای مدافع توسط قانون تنظيم می گردد.

مادۀ سی و دوم:

مـديون بـودن شـخص موجـب سلب يـا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

طـرز و وســايل تحصـيل ديــن توســط قــانــون تنظيــم ميگردد.

مادۀ سی و سوم:

اتباع افغانسـتان حق انتخـاب کـردن و انتخاب شدن را دارا می باشند.

شـرايـط و طـرز استفاده از ايـن حــق تـوســط قانون تنظيم ميـگردد.

مادۀ سی و چهارم:

آزادی بيــان از تعـرض مصؤن است.

هر افــغــان حــق دارد فـکـر خود را بــه وسـيـلـه گـفتـار، نـوشـتـه، تـصـويـر و يـــا وسـايـــل ديگــر، بـــا رعـايـــت احــکام منـدرج ايـن قـانون اساسـی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعايت، څرګند کړي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

د مطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حکمونه د قانون له ليارې تنظيمېږي.

پنځه دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او يا معنوي غوښتنو د تأمين لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سياسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۲- د ګوند تشکيلات او مالي منابع ښکاره وي؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکيلات

اظهار نمايد.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

احکام مربوط به مطابع، راديو و تلويزيون، نشر مطبوعات و ساير وسايل ارتباط جمعی توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادهٔ سی و پنجم:
اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمين مقاصد مادی و يا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعيتها تأسيس نمايند.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سياسی تشکيل دهند، مشروط بر اينکه:

۱- مرامنامه و اساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دين مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج اين قانون اساسی نباشد؛

۲- تشکيلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- اهداف و تشکيلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنيو سياسي گوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سيمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د گوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او گوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحيتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنو د تأمين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه دېرشمه ماده:
د اشخاصو د مخابرې او ليکونو آزادي او محرميت که په ليکلي ډول وي يا د تيليفون او تلگراف يا نورو وسيلو له لارې، له تېرى څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او ليکونو د پلټنې حق نه لري، مگر د قانون له حکمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد ؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد ؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود ، بدون موجبات قانونی و حکم محکمۀ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادۀ سی و ششم:
اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادۀ سی و هفتم:
آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلۀ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد ، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دېرشمه ماده:

د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي یا يې وپلټي.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکينۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي يا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو یا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون يې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

مادهٔ سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن یا قرار محکمهٔ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه دېرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سيمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بيرته راستون شي.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادهٔ سی ونهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلويښتمه ماده:
ملكيت له تيري ښخه خوندي دی.

هېڅوک د ملكيت د ترلاسه كولو او په هغه كې له تصرف كولو ښخه نه منع كېږي، مگر د قانون د احكامو په حدودو كې.

د هيچا ملكيت د قانون د حكم او د باصلاحيته محكمې له پرېكړې پرته نه مصادره كېږي.

د شخص د ملكيت استملاک يوازې د عامه گټو د تأمين په مقصد، د مخكيني او عادلانه بدل په وركولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان يوازې د قانون په حكم كېداي شي.

يوڅلو يښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان كې د عقاري مالونو د ملكيت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانگې اچونې په منظور د قانون له حكمونو سره سم جواز لري.
د بهرنيو ملكونو پر سياسي نمايندگيو او پر هغو بين المللي مؤسسو چې افغانستان پكې غړيتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حكمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهلم:
ملكيت از تعرض مصؤن است.

هيچ شخص از كسب ملكيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احكام قانون.

ملكيت هيچ شخص، بدون حكم قانون و فيصلهٔ محكمهٔ با صلاحيت مصادره نمی شود.

استملاک ملكيت شخص، تنها به مقصد تأمين منافع عامه، در بدل تعويض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتيش و اعلان دارايی شخص، تنها به حكم قانون صورت می گيرد.

مادهٔ چهل و يكم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملكيت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار به منظور سرمايه گذاری، مطابق به احكام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمايندگی های سياسی دول خارجی و به مؤسسات بين المللی كه افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احكام قانون، مجاز می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هـر افغـان مکلـف دی د قـانون لـه حکمونـو سره سم دولـت تـه مالیـه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او موسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هـر ډول ورکـړه شـوي مـالیه، محصـول او عایـدات، دولتـي واحـد حساب ته تحویلېږي.

مادۀ چهل و دوم:
هـر افـغان مکلـف است مطابـق بـه احـکام قانـون بـه دولـت مالیـه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

اندازۀ مالیه و محصول و طرز تادیۀ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین میگردد.

این حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هـر نـوع مالیـه، محصـول و عوایـد تـادیه شـده، بـه حـساب واحـد دولتی تحویل داده می شود.

درې څلو یښتمه ماده:
زده‌کـړه د افغـانسـتـان د ټولـو اتباعـو حق دی چې د لیسانـس تـر درجـې پورې وړیا د دولت لـه خـوا تأمینیږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کـې د متـوازن معـارف د عـامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیـو ژبـو د تـدریس لپـاره پـه هغـو سیموکي چې پرې خبرې کېږي لاره

مادۀ چهل وسوم:
تعلیم حـق تمام اتباع افغانستان است کـه تـا درجـه لیسـانس در مؤسسـات تعلیمـی دولتـی بـه صـورت رایگـان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولـت مکلـف است بـه منظـور تعمیم متـوازن معـارف در تمـام افغانسـتان، تـأمین تعلیمـات متوسـطۀ اجبـاری، پروگـرام مـؤثر طـرح و تطبیـق نمایـد و زمینه تدریس زبان هـای مادری را در مناطقـی کـه بـه آنهـا تکلـم مـی کننـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

څلور څلویښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده‌کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو د زده‌کړو د ښه والي او په هیوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي .

پنځه څلویښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او دښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوینوي.

شپږ څلویښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده‌کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده‌کړو مؤسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

فراهم کند .

مادهٔ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید .

مادهٔ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید .

مادهٔ چهل و ششم:
تأسیس و ادارهٔ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه دولت است.

اتباع افغانستان می توانند به اجازهٔ دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند .

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمــومي او اختصاصــي زده‌کــړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لــوړو زده کــړو پــه دولتـي مؤسسـو کې دشاملېدو شرطـونــه او لـه هغـو سره نـورې مربوطې چارې، دقـانون لـه لیارې تنظیمېږي.

اوه څلویښتمه ماده:

دولـــت د عـــلـم ، فـرهـنـګ، ادب او هنـر د پــرمختــګ لپــاره اغــېز مــن پروګرامونه طرح کوي.

دولـــت د مؤلـف، مختــرع او کاشـف حقـوق تـضـمـینـوي او پـه ټولـو برخـو کې عـلـمي څېـړنـې هڅـوي او ملاتـړ یې کـوي او د هغـو لـه نتیجو څــخه د اغېزمنـې ګټـې اخیسـتل د قـانون لـه حکمونو سره سم عاموي.

اته څلویښتمه ماده:

کار، د هر افغان حق دي.

دکـار د ساعتونو ټاکـل، او بـا معاشـه رخصتي، د کـار او کارګر حقوق او لـه هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون له لیارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

را بـه اشـخاص خارجی نیـز مطابق بـه احکام قانون اجازه دهد.

شــرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عــــالی دولتــــی و ســایر امــور مــربـــوط بـــه آن، تــوســط قــانون تنظیم میگردد.

مادهٔ چهل و هفتم:

دولـــت بـــرای پیشرفـــت علـــم، فرهنـــګ، ادب و هنــر پــروګرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضــمین مــی نمایــد و تحقیقــات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایـت مـی کنـد و استفادهٔ مـؤثر از نتایج آن را، مطابق بـه احکام قـانون، تعمیم می بخشد.

مادهٔ چهل و هشتم:

کار حق هر افغان است.

تعـــیین ساعات کـار، رخصـتی بـا مـــزد، حقـــوق کـــار و کـارګـــر و سایر امور مربوط بـه آن توسط قـانون تنظیم میگردد.

انتخــاب شــغل و حرفــه، در حــدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلویښتمه ماده :
د جبري کار تحمیل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساینه تهدید کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پر ماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

مادهٔ چهل و نهم:
تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالت جنگ، آفات و سایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

پنځوسمه ماده:

دولت مکلف دی چې د یوې سالمې ادارې او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځته کیدو لپاره، لازم تدبیرونه ونیسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفۍ او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتی ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنیت ته له زیان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخې او له هر ډول توپیر څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کیږي.

مادهٔ پنجاهم:

دولت مکلف است به منظور ایجاد ادارهٔ سالم و تحقق اصلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. این حق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و بدون هیچگونه تبعیض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذیرفته می شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:
هـر څـوک چـې لـه اداري ځخـه بـې موجبه زيـانمن شي د تـاوان اخيسـتلو مسـتحق دی او کـولای شـي د تـاوان د ترلاسـه کولـو لپـاره پـه محکـمه کـې دعـوا اقامه کړي.

له هغوحالاتو پرته چې قانون ښوولي، دولـت نشـي کـولای د بـا صـلاحيته محکمې له حکمه پرتـه د خپلـو حقوقـو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

دوه پنځوسمه ماده :
دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د نـاروغيو د مخنيـوي او د وړيا عـلاج وسيلې او روغتـايي آسانتياوي د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولت لـه قـانون سره سم د خصوصي طبـي خدمتونـو او روغتيـايـي مـرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پياوړتيا او د ملـي او سـيمه ييـزو ورزشـونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دري پنځوسمه ماده :
دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيا ځـواکمنۍ او پـه ټولنـه کـې د هغـوی د

مادۀ پنجاه و يکم:
هـر شخـص کـه از اداره بـدون مـوجـب متـضرر شـود مسـتحق جـبران خسـاره مـی بـاشـد و مـی تـوانـد بـرای حصول آن در مـحکمـه دعـوا اقامه کند.

بـه اسـتثنای حـالاتی کـه در قـانون تصـريح گرديـده اسـت، دولـت نمـی تواند بدون حکم محکمۀ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

مادۀ پنجاه و دوم:
دولـت وسـايـل وقـايـه و عـلاج امـراض و تسـهيـلات صحـی رايـگان را بـرای هـمه اتبـاع مطـابق بـه احکـام قـانون تأمين می نمايد.

دولـت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مـراکـز صـحی خـصوصی را مطابق بـه احـکام قـانـون تشـويق و حمايت می کند.

دولـت بـه منظـور تقويت تربيت بـدنی سـالم و انکشـاف ورزشـهای ملـی و محلی تـدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادۀ پنجاه و سوم:
دولـت به منظـور تنظيم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بـازمـاندگـان شـهدأ و مفقـوديـن و بـرای بـاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالې ونډې اخيستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتيايي خدمتونو د تنظيم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.

توانی معلولين و معيوبين و سهم گيری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معيوبينو او معلولينو او بې وسه يتيمانو سره د قانون له حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

دولت حقوق متقاعدين را تضمين نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معيوبين و معلولين و ايتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

ثلور پنځوسمه ماده :

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکيل می دهد و مورد حمايت دولت قرار دارد.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو د له منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دولت به منظور تأمين سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربيت اطفال و برای از بين بردن رسوم مغاير با احکام دين مقدس اسلام تدابير لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده :

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفاع از وطن وجيبۀ تمام اتباع افغانستان است.

د عسکري مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه دقانون له لیارې تنظيمېږي.

شرايط اجرای دورۀ مکلفيت عسکری توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانــون د حـکـمونو پيروي، د قوانــينو اطاعـت او دعامـه نظـم او امنيــت رعــايت دافغانســتان د ټولــو خلکو وجيبه ده.

د قـانون لـه حکمونـو څخـه بـې خبـري عذر نه ګڼل کېږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولـت پـه افغانســتان کـې د خــارجي اتبـاعو حقـوق او آزادۍ لـه قـانون سره سم تضمينوي. دا کسان د بين المللي حقوقــو د قواعــدو پــه حــدودوکې د افغانستان د دولت د قوانينو په رعايت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولـت پـه افغانسـتان کـې د بشـــر د حـقوقـــو د رعـايـــت د څـارنې، ښـه والــــــي او مـــــلاتړ لـپـــــاره، د افـغـانســـــتان د بشـــــر د حقوقـــــو خپـــلواک کمېــسيون جوړوي.

هـر څـوک کـولای شـي د خپلـو بشـري حقوقــو د نقــض پــه صــورت کــې دې کمېسيون ته شکايت وکړي.

کميسيون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قـانوني څـانګو تـه راجـع کـړي او د هغـوی لـه

مادهٔ پنجاه و ششم:
پـــيروی از احــکام قــانون اساســی، اطاعــت از قـــوانيــــن و رعـايــت نظم و امن عـامه وجيبه تمـام مـردم افـغـانسـتـان است.

بـــی خـــبری از احکــام قــانون عــذر دانسته نمی شود.

مادهٔ پنچاه و هفتم:
دولــت حقـــوق و آزادی هـــای اتبـــاع خارجی را در افغانستان، طبق قـانون تضـمين مـی کــند. ايـن اشـخاص در حـدود قواعـد حقـوق بـين المللـی بـه رعـايــت قــوانين دولــت افغانســتان مکلف می باشند.

مادهٔ پنجاه و هشتم:
دولــــت بـــه مـنظـــور نظــارت بـــر رعـايت حقـوق بشـر در افـغـانسـتان و بهبـــود و حمايــت از آن، کميســـيون مســتقل حقــوق بشــر افغانســتان را تأسيس می نمايد.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقـوق بشـری خـود، بـه ايـن کميسـيون شکايت نمايد.

کميســيون مــی توانــد مــوارد نقــض حقـــوق بشــری افـــراد را بـــه مراجـع قانونـــی راجـع ســازد و در دفـــاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

حــقوق آنــها مســاعدت نماید.

ددې کمېسیون جوړښت او د کار ډول یې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم میگردد.

نهه پنځوسمه ماده :

هېڅوک نشي کولای په دي اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

مادهٔ پنجاه و نهم:

هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

دریم فصل
جمهور رئیس

فصل سوم
رئیس جمهور

شپیتمه ماده :

جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

مادهٔ شصتم:

رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

د جمهوري ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د ځان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـيس لـومړی مرسـتيال د جمهور رئـيس د غيـاب، استعفأ او يا مړينې په حالاتوکې ددې اساسي قانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

معـاون اول رئـيس جمهـور در حالـت غيـاب، اسـتعفأ و يـا وفـات رئـيس جمهـور، مطـابق بـه احکـام منـدرج ايـن قانون اساسی، عمل می کند.

د جمهـــور رئـــيس د لـومـــړي مـرستـيـــال پـه غيـاب کـې، دويـم مرستيال د اساسي قـانون لـه مندرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

در غـيـــاب مـــعاون اول رئـيس جمهـور، معـــاون دوم مطـابـــق بـه احکام منــدرج ايــن قــانون اساسی عمل می کــند.

يوشپيتمه ماده:

جمهـــور رئــيس د راي ورکوونکيـــو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو لــه لارې په سلـوکې تر پنځـوسو زياتو رايو په ترلاسه کـولو انتخابېږي.

مادۀ شصت و يکم:

رئيس جمهور با کسب اکثريت بيش از پنجاه فی صد آرای رای دهندگان از طريــق رأی گيــری آزاد، عمــومی، سری و مستقيم انتخاب می گردد.

د جمهـور رئـيس وظيفـه تـر انتخابـاتو وروسـته د پـنځم کـال د غبرګـولي پـه لومړۍ نيټه پای ته رسېږي.

وظـيفـــۀ رئـيـــس جـــمهور در اول جوزای سـال پـنجم بعد از انتخابات پايان می يـابــد.

د جمهور رئيس د کار تر پای ته رسېدو د مخـه د نـوي جمهـور رئـيس د ټـاکلو لپـاره انتخابـات، لـه ديرشـو ترشپيتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

انتخابـات بــه منظـور تعيــين رئـيس جمـهور جـــديد در خـلال مــدت سی الــی شــصت روز قبـل از پايــان کـار رئـــيس جمهــور برگزار ميگردد.

کـه چېـرې پـه لـومړي پـړاو کـې لـه کانديدانو څخه يـو هم ونـه کړای شي چې په سلوکې تـر پنځوسو زياتې رايـې ترلاسـه کـړي، انتخابـات د دوهـم ځـل لپاره د انتخابـاتو د نتـايجو د نېټې تـر اعـلان وروسـته د دوو اونيـو پـه اوږدو

هـرگـــاه در دور اول هـــيچ يـــک از کـانـديـدان نتـوانـد اکثريت بـيش از پنجـاه فـــی صـد آرا را بــه دســـت آورد، انتـــخابات بـرای دور دوم در ظـــرف دو هفــته از تــاريخ اعـــلام نتـــايج انتــــخابات بـــرگزار مـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږي . دا ځل يوازي هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتي رايي ترلاسه کړي وي.

گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول به دست آورده اند، شرکت می نمایند.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

در دور دوم انتخابات، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند، رئیس جمهور شناخته می شود.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د رای ګيرۍ د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کيږي.

هرگاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار میگردد.

دوه شپيتمه ماده :

څوک چې جمهوري رياست ته کانديد پېږي، بايد دلاندنيو شرطونو لرونکی وي:

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود، واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږيدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونه لري؛

۱- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدین افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد؛

۲- د کانديديدو په ورځ يې عمر تر څلويښتو کلونو لږ نه وي؛

۲- در روز کاندید شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :
جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لياري تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسايۍ په لاره

نشده باشد؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادهٔ شصت و سوم:
رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپیتمه ماده:

جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورې په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورې په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصمیم نیول؛

۶- د ملي شورې په تایید له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګیو لېږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلویې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورې په تایید د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادۀ شصت و چهارم:

رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲- تعیین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳- قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متارکه به تائید شورای ملی؛

۵- اتخاذ تصمیم لازم در حالت دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تائید شورای ملی؛

۷- دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادۀ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائید شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شورى او لويې جرګې د غونډو پرانيستل؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۱- د ولسي جرګې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوال، د مركزى بانک، د ملی امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاكل او د هغوى عزلول او د استعفى منل؛

۱۲- د ولسي جرګې په تاييد د سترې محكمې د رئيس او غړيو ټاكل؛

۱۳- د قانون له حكمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواكونو، پوليسو، د ملی امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاكل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نماينده ګيو د مشرانو ټاكل؛

۱۵- په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نماينده ګانو د باورليكونو منل؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشېح كول؛

۹- افتتاح اجلاس شورای ملی و لويه جرگه؛

۱۰- قبول استعفای معاونين رياست جمهوری؛

۱۱- تعيين وزرا، لوی ثارنوال، رئيس بانک مركزی، رئيس امنيت ملی و رئيس سره مياشت به تائيد ولسی جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضای ستره محكمه به تائيد ولسی جرگه؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قوای مسلح، پوليس و امنيت ملی و مامورين عالی رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴- تعيين سران نمايندگی های سياسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بين المللی؛

۱۵- قبول اعتماد نامه های نمايندگان سياسی خارجی در افغانستان؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاگانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپيتمه ماده:
جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپيتمه ماده:
جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارۀ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادۀ شصت و پنجم:
رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادۀ شصت و ششم:
رئيس جمهور در اعمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسی، مصالح عليای مردم افغانستان را رعايت می کند.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونه او شتمنۍ وپلوري او يا يې وبخښي.

رئيس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکيت های دولتی را بفروشد يا اهدا کند.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه‌ييزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئيس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظيفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمايد.

اوه شپيتمه ماده:

د جمهور رئيس د استعفى، عزل، مړينې او يا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظايف په غاړه اخلي.

مادۀ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل يا وفات رئيس جمهور و يا مريضی صعب العلاج که مانع اجراء وظيفه شود، معاون اول رئيس جمهور صلاحيتها و وظايف رئيس جمهور را به عهده می گيرد.

جمهور رئيس خپله استعفى په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

رئيس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نمايد.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبيت د هغه طبی هيئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

تثبيت مريضی صعب العلاج توسط هيئت طبی با صلاحيت که از طرف ستره محکمه تعيين ميگردد صورت ميگيرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در اين حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یوشپیتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید طبق مادۀ شصت و یکم این قانون اساسی برگزار میگردد.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډمهاله جمهور رئیس په توګه، د وظیفې د ترسره کولو په موده کې لاندینۍ چارې نشي ترسره کولای:

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل را انجام داده نمی تواند:

۱- د اساسي قانون تعدیل؛

۲- د وزیرانو عزل؛

۳- ټول پوښتنه؛

۱- تعدیل قانون اساسی؛

۲- عزل وزرا؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئیس مرستیالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اته شپیتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرګې په تائید ټاکل کېږي.

مادۀ شصت و هشتم:

هرگاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـيس او د هغـه د لـومړي مرستيال د يوځـايي مړينـې په صورت کې په ترتيب سره دويم مرستيال، د مشـرانو جرګې رئـيس د ولسي جرګې رئيس د او د بهرنيو چارو وزير يو په بل پسي ددې اسـاسي قـانـون د (اوه شپيتمې) مـادې لـه حکم سره سم د جمهور رئيس وظيفې په غاړه اخلي.

در صـورت وفـات همزمـان رئـيس جمهـور و معـاون اول وی، بالترتيـب معـاون دوم، رئـيس مشـرانو جرګـه، رئـيس ولـسی جـرګـه و وزيـر خـارجـه يکی بعـد ديګـری مطـابق بـه حکـم مندرج مادهٔ شصت و هفتم ايـن قـانون اساسـی وظـايف رئـيس جمهور را به عهده ميګيرد.

نهه شپيتمه ماده :

جـمهـور رئـيـس د ملـت او ولسـي جرګـې پـه وړانـدې ددې مـادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

مادهٔ شصت و نهم:

رئيس جمهـور در برابر ملت و ولسـی جرګـه مطـابق بـه احکـام ايـن مـاده مسئول می باشد.

پـر جمـهور رئـيس د بشـري ضد جرمونـو، ملـی خيانـت يـا جنايـت د ارتکـاب تـور لګـول د ولسـي جرګـې د ټولـو غړيـو د دريېمـې برخـې لـه خـوا غوښـتل کېـدای شـي. کـه چېـرې داغوښتنه د ولسي جرګې د ټولـو غړيـو له دريو څخه د دوو برخو د رايو له خوا تاييـد شـي، ولسـي جرګـه د يـوې مياشتې دننه لويه جرګه دايروي.

اتهـام عليـه رئيس جمهـور بـه ارتکـاب جـرايم ضـد بشـری، خيانـت ملـی يـا جنـايت، از طـرف يـک ثلـث کـل اعضـای ولسـی جرګـه تقـاضـا شـده مـی توانـد. در صـورتيـکه ايـن تقـاضـا از طـرف دو ثلـث کـل آرای ولسـی جرګـه تـائيد ګـردد، ولسـی جرګـه در خـلال مـدت يـک مـاه لويـه جرګه را داير می نمايد.

کـه لويـه جرګـه منسـوب شـوی اتهـام د ټولـو غړيـو لـه دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصـويب کـړي، جمهـور رئيس لـه وظيفـې څخه ګوښـه او موضـوع ځانګړې محکمې تـه سپارل کيږي. ځانګړې محکمه د ولسی

هـرګـاه لـويـه جـرګـه اتهـام منسوب را بـه اکثريـت دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب نمايـد، رئيـس جمهـور از وظيفه منفصل و موضوع بـه مـحکمهٔ خـاص محـول ميګـردد. محکمـهٔ خـاص متشـکل اسـت از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرگې له دريو غړيو، دسترې محکمې له دريو غړيو چې لويه جرگه يې ټاکي او د مشرانو جرگې له رئيس څخه جوړيږي، دعوي د هغه شخص له خوا چې د لويې جرگې له خوا ټاکل کيږي، اقامه کيږي.

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضاى ولسى جرگه و سه نفر از اعضاى ستره محكمه به تعيين لويه جرگه، اقامۀ دعوى توسط شخصى كه از طرف لويه جرگه تعيين مى گردد صورت ميگيرد.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اوه شپيتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبيقيږي.

در اين حالت احكام مندرج مادۀ شصت و هفتم اين قانون اساسى تطبيق مى گردد.

اويا يمه ماده :

د جمهور رئيس تنخوا او لگښتونه د قانون له لياري تنظيميږي.

مادۀ هفتادم:

معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم مى گردد.

جمهور رئيس د خدمت د دورې تر ختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، گټه اخلي.

رئيس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، به استثناى حالت عزل، براى بقيه مدت حيات از حقوق مالى دوره رياست جمهورى مطابق به احكام قانون مستفيد مى شود.

څلورم فصل
حکومت

فصل چهارم
حكومت

يواويايمه ماده:

حکومت له وزيرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئيس تر رياست لاندې کار کوي. د وزيرانو شمير او وظايف د قانون له لياري تنظيميږي.

مادۀ هفتاد و يكم:

حكومت متشكل است از وزرا كه تحت رياست رئيس جمهور اجراى وظيفه مى نمايند. تعداد وزرا و وظايف شان توسط قانون تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اويايمه ماده :

څوک چې د وزير په توگه ټاکل کيږي بايد لاندېني شرطونه ولري:

۱- يوازي د افغانستان د تابعيت لرونکی وي.

که چيرې د کوم وزارت کانديد د بل هېواد تابعيت هم ولري ولسي جرگه د هغه د تائيد يا رد ، صلاحيت لري؛

۲- لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر يې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

مادهٔ هفتاد و دوم:

شخصی که به حيث وزير تعيين می شود واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- تنها حامل تابعيت افغانستان باشد.

هرگاه کانديد وزارت تابعيت کشور ديگری را نيز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحيت تائيد و يا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصيلات عالی، تجربهٔ کاری و شهرت نيک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

دري اويايمه ماده :

کېدای شي وزيران د ملي شوری له غړيو او يا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شوری غړی د وزير په توگه وټاکل شي، په شوری کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادهٔ هفتاد و سوم:

وزرا می توانند از اعضای شورای ملی يا خارج از آن تعيين شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حيث وزير تعيين شود، عضويت خود را در شوری از دست ميدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کيږي.

څلور اويايمه ماده :
وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپيڅلي دين د حکمونو حمايت، داساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر وګڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په رښتينولۍ سرته رسوم."

پنځه اويايمه ماده :
حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د احکامو او د محکمو د قطعي پريکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او

وی شخص ديگری مطابق به حکم قانون تعيين ميگردد.

مادهٔ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظيفه حلف آتی را به حضور رئيس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظايف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادهٔ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

۱- تعميل احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين و فيصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تماميت ارضی و صيانت منافع و حيثيت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټینګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتیبول، د دولت د مالي وضعې تنظیمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنیزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژیکي پرمختیایي پروګرامونو طرح او تطبیق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پاى کې د سرته رسیدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظیفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو له مخې د حکومت له وظیفو څخه ګڼل شویدي.

شپږ اویایمه ماده :
حکومت د هېواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او دخپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

بین المللی؛

۳- تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری؛

۴- ترتیب بودجه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارایی عامه؛

۵- طرح و تطبیق پروگرام های انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۶- ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی درباره امور انجام شده و پروگرام های عمدهٔ سال مالی جدید ؛

۷- انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون اساسی و قوانین دیگر از وظایف حکومت دانسته شده است.

مادهٔ هفتاد و ششم:
حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اويايمه ماده :
وزيران خپل وظايف د اداري واحدونو د آمرينو په توګه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قانون او نور قوانين يې ټاکي، سرته رسوي.

وزيران له خپلو ټاکلو وظايفو څخه د جمهور رئيس او ولسي جرګې په وړاندې مسئوليت لري.

اته اويايمه ماده:
که چېرې وزير په بشري ضد جرمونو، ملي خيانت او يا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (يو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعايت ځانګړې محکمې ته سپارل کېږي.

نهه اويايمه ماده :
حکومت کولای شي د ولسي جرګې د تعطيل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بيړنۍ اړتيا پر اساس تقنيني فرمانونه ترتيب کړي.

تقنيني فرمانونه د جمهور رئيس تر توشيح وروسته د قانون حکم پيدا کوي. تقنيني فرمانونه بايد د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې

مادهٔ هفتاد و هفتم:
وزرا وظايف خود را به حيث آمرين واحدهای اداری در داخل حدودی که اين قانون اساسی و ساير قوانين تعيين می کند، اجرا می نمايند.

وزرا از وظايف مشخصهٔ خود نزد رئيس جمهور و ولسی جرگه مسئوليت دارند.

مادهٔ هفتاد و هشتم:
هرگاه وزير به ارتکاب جرايم ضد بشری، خيانت ملی و يا ساير جرايم متهم گردد، قضيه با رعايت مادهٔ يکصد و سی و چهارم اين قانون اساسی به محکمهٔ خاص محول ميگردد.

مادهٔ هفتاد و نهم:
حکومت می تواند در حالت تعطيل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامين تقنينی را ترتيب کند.

فرامين تقنينی بعد از توشيح رئيس جمهور حکم قانون را حايز می شود. فرامين تقنينی بايد در خلا ل سی روز از تاريخ انعقاد نخستين جلسهٔ شورای ملی به آن تقديم شود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ته ورانـدې شـي او کـه د ملـي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

اتيايمه ماده:
وزيـران نشـي کـولاى د خپـل کـار پـه دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه ييزو، قـومي، مـذهبي او ګونـدي ملحوظاتو ګټه واخلي.

پنځم فصل
ملي شورى

يواتيايمه ماده :
د افغــانستان د اســلامي جمهــوري دولـت ملـي شـورى د سـتر تقنينـي اورګــان پــه توګــه د افغـانسـتــان د خلـکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمايندګي کوي.

د شورى هر غړي درايې د څرګندونې پـه وخـت کـې، د افغانسـتان د خلـکو عمـومي مصـلحتونه او سترې ګټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

دوه اتيايمه ماده :
مــلي شـــورى لـــه دوو مجلــسونو: ولسـي جـرګــې او مــشرانــو جرګــې څخه جوړه ده.

هيڅوک نشي کولاى په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړى وي.

صـورتی کـه از طرف شـورای ملـی رد شود ، از اعتبار ساقط ميگردد .

مادۀ هشتادم:
وزرا نمـی تواننــد در زمــان تصــدی وظيفـه از مقـام خـود بـه ملحوظـات لســانی، سـمتی، قــومی، مــذهبی و حزبی استفاده نمايند .

فصل پنجم
شورای ملی

مادۀ هشتاد ويکم:
شـــورای ملـــی دولــت جمهــوری اسلامی افغانســـتان بـه حيث عـالی تـرين ارگـــان تقنيـــنی مظهــر ارادۀ مــــردم آن اســـت و از قاطبـــۀ ملـــت نمايندگی می کند .

هــر عضـو شــوری در مــوقــع اظهــار رای، مــصالــح عــمومــی و منـــافع عليـــای مـــردم افغـــانستان را مـدار قضاوت قرار می دهد .

مادۀ هشتاد و دوم :
شـورای مـلی مـتشـکل از دو مجلس: ولـســی جـرگـــه و مشرانـــو جـرگـه می باشد .

هـيچ شـخص نمـی توانـد در يک وقـت عضو هر دو مجلس باشد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتيايمه ماده:
د ولسي جرګې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.

د ولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال د چنګاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسيږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرګې د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرګې د غړيو انتخابات کيږي.

د ولسي جرګې د غړيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کيږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادۀ هشتاد سوم:
اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاريخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتايج انتخابات به پايان می رسد و شورای جديد به کار آغاز می نمايد.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين می گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمايندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځينه وکيلې په ولسي جرګه کې غړيتوب ترلاسه کړي.

څلور اتيايمه ماده :

د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

۱- د هرې ولايتي جرګې له غړيو څخه يوتن د مربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۲- د هر ولايت د ولسواليو د جرګو له غړيو څخه يو تن، د مربوطو جرګو په انتخاب، د دريو کلونو لپاره؛

۳- پاتې دريمه برخه غړي دمعلولينو او معيوبينو د دوو تنو او کوچيانو د دوو تنو استازيو په ګډون د هېواد له خبيرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئيس له خوا ټاکل کېږي.

جمهور رئيس له دې اشخاصو څخه په سلوکي پنځوس ښځې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابېږي په مربوطه جرګه کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

حداقل دو وکيل زن در ولسی جرگه عضويت يابد.

مادۀ هشتاد و چهارم:

اعضای مشرانو جرگه به ترتيب ذيل انتخاب و تعيين می شوند:

۱- از جمله اعضای شورای هر ولايت، يک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- از جملۀ اعضای شورا های ولسواليهای هر ولايت، يک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- يک ثلث باقی مانده از جملۀ شخصيت های خبير و با تجربه به شمول دو نفر از نمايندگان معلولين و معيوبين و دو نفر نمايندگان کوچی ها به تعيين رئيس جمهور برای مدت پنج سال.

رئيس جمهور تعداد پنجاه فيصد از اين اشخاص را از بين زنان تعيين می نمايد.

شخصی که به حيث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضويت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص ديگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده :
هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کيږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړی وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۳- د ولسي جرګې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرګې غړيو د کانديديدو يا ټاکنې په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :
د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هشتاد و پنجم:
شخصی که به عضويت شورای ملی کانديد يا تعيين می شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل می باشد:

۱- تبعۀ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳- اعضای ولسی جرگه سن بيست و پنج سالگی را در روز کانديد شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی و پنج سالگی را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادۀ هشتاد و ششم:
وثايق انتخاباتی اعضای شورای ملی توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتيايمه ماده :

د ملي شورى لـه دواړو جرګو څخـه هـره يوه دکـار د دورې پـه پيـل کې لـه خپلـو غړيـو څخـه يـو تـن د رئـيس پـه توګـه د يـوې تقنينـې دورې لپـاره، دوه تنـه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنـه د منشي او د منشي د نايب پـه توګـه، د يوکال لپاره انتخابوي.

مادهٔ هشتاد و هفتم :

هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغـاز دورهٔ كـار، يـک نفـر از اعضـاى خود را بـه حيث رئيس بـراى يک دوره تقنينيه و دو نفر را بـه حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشـى و نايـب منشـى بـراى مـدت يكسـال انتخاب مى كند.

دا اشخاص د ولسي جرګې او مشـرانو جـرګې اداري هيئت جوړوي.

اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشكيل مى دهند.

د اداري هـيئـت وظـيفـې د هـرې جرګـې د داخلـي وظايفـو پـه اصولـو کې ټاکلي کېږي.

وظـايف هيـئت ادارى در اصـول وظـايـف داخلـى هـر مجلـس تعـيين مى شود.

اته اتيايمه ماده:

د ملي شورى له، دواړو جرګو څخه هره يـوه د بحـث وړ موضـوعاتو د کتنـې لپـاره د داخلـي وظـايفو د اصـولو لـه مخي کمېسيونونه جوړوي.

مادهٔ هشتاد و هشتم:

هر يكـى از دو مجلـس شوراى ملـى بـراى مطالعـه موضـوعات مـورد بحـث، بر طبق اصول وظايف داخلى، كميسيون ها تشكيل مى دهد.

نهه اتيايمه ماده :

ولسي جرګه واک لري د غړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپـاره، يـو ځـانګړى کمېسيون وټاکي.

مادهٔ هشتاد و نهم:

ولسـى جرگـه صـلاحيت د ارد بـه پيشنهـاد يـک ثلث اعضـا، جهـت بررسـى و مطالعـهٔ اعمـال حكومـت، كميسيون خاص تعيين نمايد.

ددې کمېسـيون جوړښت او کـړنلاره د ولســي جرګـې د داخلـي وظـايفو پـه اصولو کې تنظيمېږي.

تركيب و طرز العمل اين كميسـيون در اصـول وظـايف داخلى ولسـى جرگـه تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملـــــي شـــــوری دا لانـــــدې واکـــونه لـري:

۱- د قوانينـــو او تقنينـــي فرمـــانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تـکـنـالـوژيـکـــي پرمختيـــايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتـي بـودجې تصويب او د پـور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحـدونو منځتــه راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

۵- د دولـــتونو تـرمنځ د تړونونـو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا لـه هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- پـه دي اساسـي قـانون کـې نـور مندرج واکونه.

مادۀ نودم:
شـــورای مـلـی دارای صلاحيـتهــای ذيـل ميـباشد:

۱- تصويب، تعديل يا لغو قـوانين و يا فرامين تقنينی؛

۲- تـصويـــــب پـروگرامهـــــای انـــکشافی اجتمـــاعی، فرهنگـــی، اقتصادی وتکنالوژيکی؛

۳- تصويب بودجۀ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴- ايجاد واحدهای اداری، تعـديل و يا الغای آن؛

۵- تصديـــــق معاهــــــدات و ميـثاقـهـــای بـين المللـی يـا فسـخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- سـايرصـلاحيتهای منـدرج ايـن قانون اساسی.

يونوي يمه ماده :
ولـســي جـرگــه لانــدې ځانگـــړي واکونه لري:

۱- لـــه هـــر يـــوه وزيـــر څخـــه د استيـضاح پـه برخـه کـې ددې اساسي قـانون د دوه نـوي يمې مـادې لـه حکم سره سم تصميم نيول؛

مادۀ نود و يکم:
ولســـی جرگـــه دارای صــلاحيتهای اختصاصی ذيل می باشد:

۱- اتـخـــاذ تصـميم در مـــورد استيضاح از هـــر يک از وزرا مطابق بـه حکم مـــادۀ نـــود و دوم ايـــن قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختيايي پروگرامونو او دولتي بودجې په باب تصميم نيول؛

۲- اتخاذ تصميم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقررىو تاييد يا ردول؛

۳- تائيد يا رد مقرريها مطابق به احکام اين قانون اساسی؛

دوه نوي يمه ماده :
ولسي جرگه د ټولو غړيو د شلو فيصدو په پيشنهاد کولای شي، له هر يوه وزير څخه استيضاح وکړي.

مادهٔ نود و دوم:
ولسی جرگه به پيشنهاد بيست فيصد کل اعضا ، می تواند از هر يک از وزرا استيضاح به عمل آورد .

که ورانډې شوې توضيح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرگه د نه باور د رای موضوع څېړي.

هرگاه توضيح ارائه شده قناعت بخش نباشد ، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند .

په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرگې د ټولو غړيو د رايو په اکثريت صادرېږي.

رای عدم اعتماد از وزير بايد صريح، مستقيم و بر اساس دلايل مؤجه باشد . اين رای به اکثريت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر ميگردد .

دري نوي يمه ماده :
د ملي شورى د دواړو جرگو هر يو کمېسيون کولای شي له هر يوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

مادهٔ نود و سوم:
هر يک از کميسيونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر يک از وزرا در موضوعا ت معين سوال نمايد .

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي يا ليکلي ځواب ورکړي.

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی يا تحريری بدهد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور نوي يمه ماده :
قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرگو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مگر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول ځرگنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبي سره موافقه ونه لري کولای شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرگه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشېح شوې گڼله کېږي او نافذ يږي.

مادهٔ نود و چهارم :
قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشيح رئيس جمهور رسيده باشد، مگر اينکه در اين قانون اساسی طور ديگری تصريح گرديده باشد.

در صورتيکه رئيس جمهور با مصوبهٔ شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکر دلايل به ولسی جرگه مسترد نمايد. با سپری شدن اين مدت و يا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصويب نمايد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ ميگردد.

پنځه نوي يمه ماده :
د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لياره وړاندې کېدای شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادهٔ نود وپنجم:
پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضای شوری و در ساحه تنظيم امور قضايی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته می تواند.

پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت ميگيرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي یمه ماده :

که د قانون د طرحې پیشنهاد پر دولت د نوي تکلیف یا د عایداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

مادهٔ نود و ششم:

هرگاه پیشنهاد طرح قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در عایدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پیشنهاد، مدرک جبران نیز پیش بینی شده باشد.

اوه نوي یمه ماده :

د حکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پیشنهاد او د پور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توگه تصویب یا ردوي.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسي جرگه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصمیم نیسي.

مادهٔ نود و هفتم:

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد می کند.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تاخیر اندازد.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعد از تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى د دولت د هغو قوانينو، معاهدو او پرمختيايي پروگرامونو په باره کې تصميم نيولو ته لومړيتوب ورکوي چې د حکومت د وړانديز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت می دهد.

که چیرې د قانون د طرحې پیشنهاد له دواړو جرگو څخه دیوې د لسو غړیو له خوا وشي، پیشنهاد د نوموړې جرگې د يو پر پنځمې برخې غړيو تر تائيد وروسته د هماغې جرگې د کار په فهرست کې نيول کېږي.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای یکی از دو مجلس صورت گیرد، بعد از تائید یک پنجم اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه شده است، در فهرست کار آن مجلس داخل میگردد.

اته نوي يمه ماده :

د دولت بودجه او د حکومت پرمختيايي پروگرام د مشرانو جرگې له لیارې ددې جرگې له مشورتي نظريې سره يوځای ولسي جرگې ته سپارل کېږي.

مادۀ نود و هشتم:

بودجۀ دولت و پروگرام انکشافی حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با نظریۀ مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم می شود.

د ولسي جرگې تصميم د جمهور رئيس تر توشيح وروسته، مشرانو جرگې ته تر وړاندي کېدو پرته، نافذ گڼل کېږي.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

که چېرې د ځینو عواملو له مخې د مالي کال تر پيل مخکې بودجه تصويب نشي، د نوې بودجې تر تصويب پورې، د تېر کال بودجه تطبيقېږي.

هرگاه نظر به عواملی تصویب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد، تا تصویب بودجه جدید، بودجۀ سال گذشته تطبیق میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کا ل د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کا ل د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کا ل د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کا ل د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرګه نشي کولاى د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرګه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى ګڼل کېږي.

نهه نوي يمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروګرام يا له عامه امنيت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکې پاى ته نشي رسېدلاى.

حکومت در خلا ل ربع چهارم سال مالی، بودجۀ سال آينده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقديم می نمايد. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلا ل مدت شش ماه سال آينده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقديم ميگردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصويب بودجه را بيش از يکماه و اجازه اخذ و يا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

هرگاه ولسی جرگه در اين مدت راجع به پيشنهاد اخذ و يا اعطای قرضه تصميم اتخاذ نکند، پيشنهاد تصويب شده محسوب ميگردد.

مادۀ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه يا پروگرام انکشافی يا موضوع مربوط به امنيت عامه، تماميت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:
کـه چېـرې د ېـوې جـرگـې مصوبـه د بلې جرگې لـه خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلـو لپاره د دواړو جرگو د غړيو لـه خوا په برابر شمير گډ هيئت تاکل کېږي.

د هيئت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشيح وروسته نافذه گڼل کېږي. که گډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي گڼل کېږي. پـه دې حالـت کې ولسي جرگه کولای شي په خپله ورپسې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيو له دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريت تصويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ گڼل کېږي.

يو سلو يوومه ماده :
د ملي شورى هيڅ غړی د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا پـه وخـت کـې يـې څرگنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يوسلو دوه يمه ماده :
که د ملي شورى غړی په يوه جرم متهم شي، مسئول مـامور لـه موضـوع څخه هغې جرگې ته چې متهم يې غړی دی، خبر ورکوي او متهم تر عدلي تعقيب

مادۀ صدم:
هرگـاه مصـوبۀ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود ، بـرای حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوی از اعضـای هـر دو مجلـس تشکيل می گردد.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهـور، نافـذ شـمرده ميشـود. در صـورتيـکه هيئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کنـد ، مصـوبـه رد شـده بـه حساب مـی رود. در ايـن حالـت ولسـی جـرگـه مـی تـوانـد در جلسـۀ بعـدی آنـرا بـا دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تصويـب بـدون ارائـه بـه مشرانـو جـرگـه بعد از توشيح رئـيس جمـهور نـافذ شمرده مى شـود.

مادۀ يکصد و يکم:
هيـچ عضـو شـورای ملی بـه علت رای يـا نظريـه ای کـه در هنگـام اجـرای وظيفـه ابـراز مـی دارد مـورد تعقيـب عدلی قرار نمی گيرد.

مادۀ يکصد و دوم:
هرگـاه عضـو شـورای ملـی بـه جـرمی متهم شـود ، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـی کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـی دهـد و مـتهم تحت تعقيـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرگې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

که اتهام د شورى د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازۀ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسۀ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

یوسلو درییمه ماده:

وزیران کولای شي د ملي شورى له دوو جرگو څخه د هرې یوې په غونډو کې گډون وکړي.

مادۀ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

د ملي شورى هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسۀ خود مطالبه کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو څلورمه ماده :
د ملـــي شــوری دواړې جـرګــې پــه عیـــن وخـــت کـــې، بیـــل بیـــل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګـو ګـډې غونـډې پـه لاندې حالاتو کې جوړیدلای شي:

۱- کلـه چـې تقنینیـه دوره یـا کلنـۍ غونـــډه د جمهـــور رئـــیس لـــه خـــوا پرانیستل کیږي؛

۲- پـه هغـه صـورت کـې چـې جمهـور رئیس یې ضروري تشخیص کړي؛

د ولســـي جـــرګـــې رئیـــس د مـلـــي شـــوری د ګـــډو غـــونډو مـــشري کوي.

یوسلو پنځمه ماده :
د ملي شوری غونـډې علنـي دي، مګـر دا چـې د مجلـس رئـیس یـا لـږ تـر لـږه د ملي شوری لس تنـه غـړي یـې د سـري تـــوب پیشـــنهاد وکـــړي او جرګـــه دا پیشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شوری ودانۍ ته ننوزي.

یوسلو شپږمه ماده :
د ملـي شـوری د هـر مجلـس نصـاب د

مادۀ یکصدو چهارم:
هـر دو مـجلـس شـورای ملـی در وقت واحـــد بـــه صـــورت جـداګانـــه جلسـه مـی کننـد.

جلسـات هـردو مجلس در مـوارد ذیـل می تواند به طور مشترک دایر شود:

۱- در مـوقعی کـه دورۀ تقنینیـه یـا اجلاس سالانه از طرف رئیس جمهـور افتتاح می ګردد؛

۲- در صـــورتیکه رئـــیس جمهـــور ضروری تشخیص دهد؛

رئیـس ولسـی جـرګـه، از جلسـات مشـتـرک شـورای مـلـی ریـاسـت می نـــماید.

مادۀ یکصدوپنجم:
جلسات شورای ملی علنی می باشد مګر اینکه رئیس مجلس یا حد اقـل ده نفـر از اعضـای شـورای ملـی، سـری بودن آنرا درخواست نمایند و مجلس این درخوست را بپذیرد.

هیچ شخصی نمی تواند عنفاً به مقر شورای ملی داخل شود.

مادۀ یکصد و ششم:
نـصاب هـر یک از دو مجلس شـورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايو د اخيستو په وخت کې د هرې جرگې د غړيو د اکثريت په حضور بشپړيږي او تصميمونه يې د حاضرو غړيو د رايو په اکثريت نيول کيږي، مگر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصريح کړې وي.

يوسلو اوومه ماده :
ملي شورى په کال کې دوې عادي غونډې دايروي.

د ملي شورى د دواړو جرگو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت کې شورى کولاى شي دا موده اوږده کړي.

د رخصتيو په ورځو کې د ملي شورى فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايريداي شي.

يوسلو اتمه ماده :
د ملي شورى د غړي د مړينې، استعفى، عزل او يا د داسي معلوليدو او معيوبيدو په صورت کې چې په دايمي توگه د وظيفي د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنينيه دورې لپاره د نوي استازي تعيين د قانون له حکمونو سره سم ترسره کيږي.

د ملي شورى د غړيو د حاضريدو يا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي

ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

مادۀ يکصد و هفتم:
شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی داير می کند.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ايجاب، شوری می تواند اين مدت را تمديد کند.

جلسات فوق العاده شورای ملی در ايام تعطيل به امر رئيس جمهور داير شده می تواند.

مادۀ يکصد و هشتم:
در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی و يا معلوليت يا معيوبيتی که به طور دايم مانع اجرای وظيفه گردد، تعيين نماينده جديد برای مدت باقی مانده دورۀ تقنينه، مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

امور مربوط به حضور و غياب اعضای شورای ملی در اصول وظايف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

يوسلو نهمه ماده :
د تقنينيه دورې په وروستني يوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورى د کار په فهرست کې نشي نيول کېدلای.

شپږم فصل
لويه جرگه

يوسلو لسمه ماده :
لويه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دى.

لويه جرگه:

۱- د ملي شورى له غړيو؛

۲- د ولايتونو او ولسواليو د جرگو له رئيسانو جوړېږي؛

وزيران، د سترې محکمې رئيس او غړي او لوي څارنوال کولای شي د لويې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

يو سلو يوولسمه ماده:
لويه جرگه په لاندينيو حالاتو کې دايرېږي:

داخلی تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد ونهم:
پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورۀ تقنينيه در فهرست کار شوراى ملى داخل شده نمى تواند.

فصل ششم
لويه جرگه

مادۀ يکصد و دهم:
لويه جرگه عالى ترين مظهر اراده مردم افغانستان مى باشد.

لويه جرگه متشکل است از:

۱- اعضاى شوراى ملى؛

۲- رؤساى شوراهاى ولايات و ولسواليها؛

وزرا، رئيس و اعضاى ستره محکمه و لوى څارنوال مى توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق راى اشتراک ورزند.

مادۀ يکصد و يازدهم:
لويه جرگه در حالات ذيل داير ميگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېواد دخپلواکۍ، ملي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساسي قانون د حکمونو تعديل؛

۳- ددې اساسي قانون د (نهه شپېتمې) مادې له مخې د جمهور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:

لويه جرگه په لومړۍ غونډه کې، د غړيو له منځه يو تن د رئيس، يو تن د مرستيال او دوه تنه د منشي او نايب منشي په توگه ټاکي.

يو سلو ديار لسمه ماده :

د لويې جرگې نصاب د رايې اخيستو په وخت کې د غړيو په اکثريت سره بشپړېږي.

د لويې جرگې تصميمونه، له هغو مواردو پرته چې په دې اساسي قانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوار لسمه ماده :

د لويې جرگې بحثونه علني دي، مگر

۱- اتخاذ تصميم در مورد مسايل مربوط به استقلال، حاکميت ملی، تماميت ارضی و مصالح عليای کشور؛

۲- تعديل احکام اين قانون اساسی؛

۳- محاکمهٔ رئيس جمهور مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و نهم اين قانون اساسی؛

مادهٔ يکصدو دوازدهم:

لويه جرگه در اولين جلسه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يک نفر را به حيث معاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادهٔ يکصد و سيزدهم:

نصاب لويه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثريت اعضا تکميل ميگردد.

تصاميم لويه جرگه، جز در مواردی که در اين قانون اساسی صريحاً ذکر گرديده، با اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادهٔ يکصد و چهاردهم:

مباحثات لويه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړيو ثلورمه برخه يې د سريتوب غوښتنه وکړي او لويه جرگه دا غوښتنه ومني.

مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

يوسلو پنځلسمه ماده :

د لويې جرگې د جريان په وخت کې ددې اساسي قانون (ديوسلويوومې) او (يوسلودويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقيږي.

ماه یکصد و پانزدهم:

در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصد و یکم و یکصد و دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق میگردد.

اووم فصل
قضاء

يوسلو شپاړسمه ماده:

قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائيه قوه له يوې سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له لياري تنظيميږي.

ستره محکمه د ستر قضايي اورگان په توگه د افغانستان د اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

فصل هفتم
قضاء

مادۀ یکصد و شانزدهم:

قوۀ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوۀ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم میگردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضایی در راس قوۀ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

يوسلو اوه لسمه ماده:

ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مادۀ یکصد و هفدهم:

ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرگې په تایید او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (یوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعایت، په پیل کې په دې ترتیب ټاکل کېږي:

عضو که از طرف رئیس جمهور با تائید ولسی جرگه و با رعایت احکام مندرج فقرهٔ آخر مادهٔ پنجاهم و مادهٔ یکصد و هجدهم این قانون اساسی در آغاز به ترتیب ذیل تعیین میگردند:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

تعیینات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

د غړیو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

تعیین اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

جمهور رئیس د سترې محکمې یو غړی د سترې محکمې د رئیس په توگه ټاکي.

رئیس جمهور یکی از اعضا را به حیث رئیس ستره محکمه تعیین می کند.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (یوسلو اوه ویشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پایه له خپلو وظیفو څخه نه عزلېږي.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادهٔ یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی، تا ختم دورهٔ خدمت از وظایف شان عزل نمی شوند.

یوسلو اتلسمه ماده :

د سترې محکمې غړی باید لاندېني شرایط ولري:

مادهٔ یکصد و هجدهم:

عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیت محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي گوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :

د سترې محکمې غړي د وظیفي تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپیڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعهٔ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نزدهم:

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانينو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

نصوص اين قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان تأمين نموده، وظيفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمايم."

يوسلو شلمه ماده :

د قضائيه قوی په صلاحيت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت په شمول د حقيقي يا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه په حيث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

مادۀ يکصد و بيستم:

صلاحيت قوه قضائيه شامل رسيدگی به تمام دعاويی است که از طرف اشخاص حقيقی يا حکمی، به شمول دولت، به حيث مدعی يا مدعی عليه در پيشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

يوسلو يو ويشتمه ماده :

له اساسي قانون سره د قوانينو، تقنيني فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت يا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسير د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

مادۀ يکصد و بيست و يکم:

بررسی مطابقت قوانين، فرامين تقنينی، معاهدات بين الدول و ميثاق های بين المللی با قانون اساسی و تفسير آنها بر اساس تقاضای حکومت و يا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

يوسلو دوه ويشتمه ماده :

هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضيه يا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحديد شوې د قضائيه قوې له صلاحيت څخه و باسي او بل مقام ته يې وسپاري.

مادۀ يکصد و بيست و دوم:

هيچ قانون نمی تواند در هيچ حالت، قضيه يا ساحه يی را از دايرۀ صلاحيت قوۀ قضائيه به نحوی که در اين فصل تحديد شده، خارج بسازد و به مقام ديگر تفويض کند.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

اين حکم مانع تشکيل محاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمې، اته اويايمې او يوسلواوه ويشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه گرځي.

د دې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو در ويشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت، د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پورې مربوطې چارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو څلير ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کارکوونکيو په برخه کې، د دولت د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات او مکافات يې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتيبېږي او د دولت د بودجې د يوې

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی و محاکم عسکری در قضايای مربوط به آن نميگردد.

تشکيل و صلاحيت اين نوع محاکم توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و سوم:
با رعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحيت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و چهارم:
در مورد مامورين و ساير کارکنان اداری قوۀ قضائيه، احکام قوانين مربوط به مامورين و ساير کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

مادۀ يکصد و بيست و پنجم:
بودجۀ قوۀ قضائيه به مشورۀ حکومت از طرف ستره محکمه ترتيب گرديده، به حيث جزء بودجۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورئ ته وړاندې کېږي.

دولت، توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دی.

تطبیق بودجهٔ قوهٔ قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پای ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

مادهٔ یکصد و بیست و ششم:

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ خدمت مستفید می شوند مشروط به اینکه به مشاغل دولتی و سیاسی اشتغال نورزند.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر دريمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه، د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کيږي.

مادهٔ یکصد و بیست و هفتم:

هرگاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمه رئیس یا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجرای وظیفه یا ارتکاب جنایت تقاضا نمایند و ولسی جرگه این تقاضا را با اکثریت دو ثلث کل اعضا تصویب کند، متهم از وظیفه عزل و موضوع به محکمهٔ خاص محول میگردد.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

تشکیل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اته ويشتمه ماده :
د افغانستان په محكمو كې محاكمه په علني ډول دايرېږي او هر څوك حق لري د قانون له حكمونو سره سم په هغې كې ګډون وكړي.

محكمه كولاى شي، په داسي حالاتو كې چې په قانون كې څرګند شوى يا د محاكمي سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې كړي خو د حكم اعلان بايد علني وي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده:
محكمه مكلفه ده د خپل صادر كړي حكم اسباب په فيصله كې ذكر كړي.

د محكمو د ټولو قطعي فيصلو عملي كول واجب دي خو د شخص د مرګ د حكم په حالت كې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يوسلو دېرشمه ماده:
محكمې ترغور لاندې قضاياوو كې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حكمونه تطبيقوي.

كه د غور لاندې قضاياوو له جملي څخه د كومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو كې حكم موجود نه وي، محكمه د حنفي فقهې د

مادۀ يكصد و بيست و هشتم:
در محاكم افغانستان، محاكمه به صورت علنى داير مى گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احكام قانون در آن حضور يابد.

محكمه مى تواند در حالاتى كه در قانون تصريح گرديده، يا سرى بودن محاكمه ضرورى تشخيص گردد، جلسات سرى داير كند ولى اعلام حكم بايد به هر حا ل علنى باشد.

مادۀ يكصد و بيست و نهم:
محكمه مكلف است اسباب حكمى را كه صادر مى نمايد، در فيصله ذكر كند.

تمام فيصله هاى قطعى محاكم واجب التعميل است مگر در حالت حكم به مرگ شخص كه مشروط به منظورى رئيس جمهور مى باشد.

مادۀ يكصد و سى ام:
محاكم در قضاياى مورد رسيدگى، احكام اين قانون اساسى و ساير قوانين را تطبيق مى كنند.

هرگاه براى قضيه يى از قضاياى مورد رسيدگى، در قانون اساسى و ساير قوانين حكمى موجود نباشد محاكم به پيروى از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکامو له مخې او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون ټاکلي، قضيه په داسي ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډېره ښه توگه تأمين کړي.

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع نموده، قضیه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترین وجه تأمین نماید.

يوسلو يو دېرشمه ماده :

محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالو پورې مربوطو قضاياووکې د تشيع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبيقوي.

مادۀ یکصدو سی و یکم:

محاکم برای اهل تشیع، در قضایای مربوط به احوا ل شخصیه، احکام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساسي قانون يا نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

در سایر دعاوی نیز اگر در این قانون اساسی و قوانین دیگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضیه را مطابق به احکام این مذهب حل و فصل می نمایند.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :

قاضيان د سترې محکمې په پيشنهاد او د جمهور رئيس په منظورۍ ټاکل کېږي.

مادۀ یکصد و سی و دوم:

قضات به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور تعیین می گردند.

د قاضيانو مقرري، تبديلي، ترفيع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

تقرر، تبدل، ترفیع، مؤاخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه د اجرايي او قضايي چارو د ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د تأمين لپاره، د قضائيه قوې،

ستره محکمه به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی و تأمین اصلاحات لازم، آمریت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يوسلو دري د پرشمه ماده :
کــه قـاضـــي د جـنـايــت پــه ارتــکـاب متهـم شـي، ستره محکمـه د قـانون لـه حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي، که ستره محکمه دده د دفـاع تر اوريـدو وروسـتـه اتهـام وارد وبـولي، جمهـور رئـيس تـه يې د عـزل پيشـنهاد کـوي د جمهــور رئـيس لــه منظـورۍ وروســتــه مــتهم قاضـــي لـــه وظيفـــې ثـــــخه عـزل او د قـانون لـه حکمونـو سره سم جزا ورکول کيږي.

يوسلو څلور د پرشمه ماده:
دجـرمــونــو کـشــف د پـولـيــس پـه وســيله او دجرمونـــو تحقيـــق او پـــه محکمـه کې پـر مـتهم بانـدې د دعـوا اقامـه دڅـارنوالۍ لـه خوا، د قـانون لـه احکامو سره سم کيږي.

څارنوالي د اجرائيه قـوې برخـه ده او پـه خپلو اجراآتو کې استقلال لري.

د څـارنوالۍ تشـکيل، صـلاحيت او د اجراآتــو څـرنګـوالـــی د قانـــون لـــه لـيـاري تـنـظـيـمـيږي.

د وسله والو ځواکونو، پوليسو او دملي امنيت کارکوونکيو د وظيفوي جرمونو کشـف او تحقيـق د خـاص قـانون لـه

قوهٔ قضائيه را تأسيس می نمايد.

مادهٔ يکصد و سی و سوم:
هرگاه قاضی به ارتکاب جنايت مـتهم شود، ستره محکمـه مطابق بـه احکـام قــانون بــه حالــت قاضـــی رســيدگی نمــوده، پـس از اسـتماع دفـاع او، در صورتيکه ستره محکمـه اتهـام را وارد بدانــد پيشــنهاد عـزلش را بــه رئـيس جمهور تقديم و با منظوری آن از طرف رئيس جمهور، قاضی مـتهم از وظيفـه معــزول و مطــابق بــه احکــام قــانون مجازات می شود.

مادهٔ يکصد و سی چهارم:
کـــشــــف جــرايم، توسـط پــوليس و تــحقيـــق جــرايـــم و اقــامـــۀ دعــوا عـــليــــه متهـــم در مـحـکـمــــه، از طــرف څـارنوالی مطـابق بـه احکـام قانون صورت ميگيرد.

څــارنوالی جــزء قــوهٔ اجرائيـــه و در اجـراآت خـود مسـتقل مـی باشد.

تـشـکـيــــــل، صـــــلاحيت و طـــــرز فـعـالـــيت څـــارنـــوالــــی تـــوســط قــانون تنظيم ميگردد.

کشـــف و تحقيـــق جــرايم وظيفـــوی منســوبين قـــوای مســلح، پـــوليس و مــوظفين امنيـت ملی، توسط قـانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیارې تنظیمېږي.

یوسلو پنځه دېرشمه ماده:
که د دعــوي لــوری په هغـه ژبـه چـې محاکمه پرې کـېږي و نـه پـوهـېـږي، د قضیـــې پـــر مـــوادو او اســنادو د اطـلاع او پــه محکمــه کــې پــه خپلــه مورنۍ ژبه د خبروکولو حق دترجمان په وسیله ورته تأمینېږي.

اتم فصل
اداره

یوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افـــغانستان د اســلامي جمهوریــت اداره د مــرکــزي اداري او محلي ادارو د واحـدونو پــر اســاس لــه قـانــون ســره سم تـنظـیـمېږي.

مرکــزي اداره پرځینــو اداري واحــدونو ویشل کېږي چې د هرې یوې په سرکې یو وزیر وي.

دمحلـــي اداري واحـــد ولایـــت دی. د ولایتونـــو او مربوطـــه ادارو شـــمیر، ســاحه، برخـي او تشـکیلات د نفوسـو دشمیر، ټولنیزې او اقتصادي وضعې او جغرافیـــایي موقعیـــت پـــر اســـاس دقانون له لیارې تنظیمېږي.

خاص تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصد و سی و پنجم:
اگـــر طـــرف دعــوا زبــانی را کــه محاکمــه توســـط آن صـــورت مـــی گیرد، نداند، حــق اطلاع بــه مــواد و اسناد قضیه و صـــحبت در محکمــه بــه زبــان مــادری، توســـط ترجـــمان برایش تأمین میگردد.

فصل هشتم
اداره

مادهٔ یکصدوسی وششم :
ادارهٔ جمـهــوری اسلامــی افغانستان بــراســـــاس واحــدهـــــای ادارهٔ مـــرکـــزی و ادارات محلـــی، طبــق قانون، تنظیم میگردد.

ادارهٔ مرکــزی بــه یــک عــده واحــدهای اداری منقسم میگردد که در رأس هر کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحــد ادارهٔ محلـــی، ولایــت اســت. تعـــداد، ســاحه، اجــزا و تشــکیلات ولایـات و ادارات مربـوط، بـر اسـاس تعـــداد نفـــوس، وضـــع اجتمـــاعی و اقتصـــادی و موقعیـــت جغرافیـــایی توسط قانون تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو اوه دېرشمه ماده:
حکومت د مرکزیت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنیزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لا زیاتې ونډې اخیستو په منظور، لازم صلاحیتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

یوسلو اته دېرشمه ماده:
په هر ولایت کې یوه ولایتي جرګه جوړېږي.

د ولایتي جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقیمو ټاکنو له مخې د ولایت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولایتي جرګه له خپلو غړیو څخه یو تن د رئیس په توګه ټاکي.

یوسلو نهه دېرشمه ماده:
ولایتي جرګه د دولت د پرمختیایي هدفونو په تأمین او د ولایت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانینوکې څرګنده شوې، برخه اخلي او په ولایت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولایتي جرګه خپلې وظیفې د محلي

مادۀ یکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزیت به منظور تسریع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گیری هر چه بیشتر مردم در انکشاف حیات ملی، صلاحیتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارۀ محلی تفویض می نماید.

مادۀ یکصد و سی وهشتم:
در هر ولایت یک شورای ولایتی تشکیل می شود.

اعضای شورای ولایتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقیم از طرف ساکنین ولایت برای مدت چهارسال انتخاب میگردند.

شورای ولایتی یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس انتخاب می نماید.

مادۀ یکصد و سی ونهم:
شورای ولایتی در تأمین اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولایت به نحوی که در قوانین تصریح می گردد سهم گرفته و در مسایل مربوط به ولایت مشوره می دهد.

شورای ولایتی وظایف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

همکاری ادارۀ محلی اجرا می نماید.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرګې جوړيږي.

مادۀ يکصد و چهلم:
برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارۀ محلی، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.

ددې جرګو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې دسيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کيږي.

اعضای اين شوراها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

په محلي جرګو کې د کوچيانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيميږي.

سهم گيری کوچيان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظيم می گردد.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيليږي.

مادۀ يکصد و چهل و يکم:
برای ادارۀ امور شهری، شاروالی تشکيل می شود.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می شوند.

په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظيم ميگردند.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

مادۀ يکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعميل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمونــو د تعــــمیل او د منــــدرجو ارزښتونو د تــأمیـــن لپــاره لازمې اداري جوړوي.

و تــأمیـــن ارزشهــای منــدرج ایــن قـانـــون اســــاسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

نهم فصل
اضطراري حالت

فصل نهم
حالت اضطرار

یوسلو دري څلویښتمه ماده:
کـه د جګـړې، د جګـړې دخطـر، وخـیم اغتشـاش او طبیعـي آفـاتو او یـا ورتـه حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژونـد ساتنه پـه هغـه طریقـه چې پـه اساسي قانون کې ټاکل شوې، ناشوني وګرځي د جمهور رئیس له خوا د ملي شورئ په تائید د هېواد په ټولو او یا ځینې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

مادهٔ یکصد و چهل و سوم:
هرگـاه بـه علـت جنـگ، خطـر جنـگ، اغتشـاش وخـیم، آفـات طبیعـی و یـا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیـات ملی از مجرایی کـه در قانـون اساسی تعیین شده، ناممکـن گـردد، حـالـت اضـطرار از طـرف رئـیس جمهــور بـا تائید شورای ملی در تمـام یا بعضی از سـاحـات کشـور اعلان می شود.

کـه اضـطراري حالـت تـر دوو میاشـتو زیـات دوام ومـومي، د اوږدولـو لپـاره یې د ملي شورئ موافقه شرط ده.

هرگـاه حالـت اضطرار بیش از دو مـاه دوام نماید، برای تمدیـد آن، موافقت شورای ملی شرط است.

یوسلو څلورڅلویښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهـور رئـیس کـولای شي د ملـي شـورئ او د سـترې محکمې له رئیسانو سره په مشوره، د ملي شورئ ځینې صلاحیتونه حکومت ته انتقال کړي.

مادهٔ یکصد و چهل و چهارم:
در حــالــت اضــطرار رئـیس جمهــور می توانـد بـه مشـورهٔ رؤسـای شورای ملــی و ســتره محـکمــه، بعضــی از صــلاحیت هــای شـــورای ملــی را بــه حکومت انتــقال دهد.

یوسلو پنځه څلویښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهـور رئـیس کولای شي چې د ملي شورئ او دسترې

مادهٔ یکصد و چهل و پنجم:
در حــالـت اضطرار، رئیس جمهور می تـــواند بعد از تائید روسای شـــورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمې د رئيسانو تر تائيد وروسته د اساسي قانون لاندينی حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱- د اوه ويشتمې مادې دويمه فقره؛

۲- شپږ د پرشمه ماده؛

۳- داوه د پرشمي مادې دويمه فقره؛

۴- داته د پرشمي مادې دويمه فقره؛

يوسلو شپږ ځلوينښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعديلېږي.

يوسلو اوه ځلوينښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري رياست دوره او يا د ملي شورى تقنيني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نويو انتخاباتو تر سره کيدل ځنډېږي او د جمهور رئيس او ملي شورى د غړيو د خدمت موده تر ځلورو مياشتو پورې تمديديږي.

که اضطراري حالت تر ځلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرګه د جمهور رئيس له خوا راغو ښتله کيږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو وروسته، د دوومياشتو دننه انتخابات کيږي.

ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيل را معطل بسازد و يا بر آنها قيودی وضع نمايد:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بيست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ يکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادۀ يکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ رياست جمهوری و يا دوره تقنينيه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هرگاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اته څلويښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (يوسلو څلور څلويښتمې او يوسلو پنځه څلويښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعديل

يوسلو نهه څلويښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروۍ اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعديل يوازې د هغوی د حقوقو د ښيگنې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعديل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپيتمې او يوسلو شپږ څلويښتمې مادې د احکامو په رعايت سره، د جمهور رئيس يا د ملي شورى د اکثريت په پيشنهاد کېږي.

يوسلو پنځوسمه ماده:
د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حکومت،

مادۀ يکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد يکصد و چهل و چهارم و يکصد و چهل و پنجم اين قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط ميگردند.

فصل دهم
تعديل

مادۀ يکصد و چهل و نهم:
اصل پيروی از احکام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعديل ديگر محتويات اين قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضيات عصر، با رعايت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و يکصد و چهل و ششم اين قانون اساسی، با پيشنهاد رئيس جمهور يا اکثريت اعضای شورای ملی صورت می گيرد.

مادۀ يکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پيشنهاد تعديل، هيئتی از بين اعضای حکومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شوری او سترې محکمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړېږی او د تعديل طرح تياروي.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حکمونو سره سم لويه جرگه دايرېږی.

که لويه جرگه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت د تعديل طرح تصويب کړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ ېږی.

يوولسم فصل
متفرقه حکمونه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان.، وزيران او د سترې محکمې رئيس او غړي، لوی څارنوال، د مرکزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت کې نشي کولای له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره کړي.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شوری او سترې محکمی رئيسان او غړي، لوی

شورای ملیو ستره محکمه به فرمان رئيس جمهور تشکيل گرديده، طرح تعديل را تهيه می کند.

برای تصويب تعديل، لويه جرگه بر اساس فرمان رئيس جمهور و مطابق به احکام فصل لويه جرگه داير ميگردد.

هرگاه لويه جرگه با اکثريت دو ثلث کل اعضا طرح تعديل را تصويب کند، بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ می گردد.

فصل يازدهم
احکام متفرقه

مادهٔ يکصد و پنجاه و يکم:
رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رئيس و اعضای ستره محکمه، لوی ثارنوال، روسای بانک مرکزی و امنيت ملی، واليان و شاروالها در مدت تصدی وظيفه نمی توانند هيچ معامله انتفاعی را با دولت انجام دهند.

مادهٔ يکصد و پنجاه دوم:
رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوال او قاضیان نشي کولای د وظیفې د تصدۍ په موده کې نور مشاغل ولري.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:
قاضیان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پولیسو منصبداران او د ملي امنیت کارکوونکی نشی کولی د وظیفې دتصدۍ په موده کې په سیاسي گوندونو کې غړیتوب ولري.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:
د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، وزیرانو اوسترې محکمې د غړو او لوی څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورگان په وسیله چې قانون یې ټاکي ثبت، څېړل کېږي او خپرېږي.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:
د جمهور رئیس مرستیالانو، وزیرانو، د ملي شورې رئیسانو او غړیو، د سترې محکمې غړیو، قاضیانو او لوی څارنوا ل ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:
د هر ډول انتخاباتو د څارنې او ادارې او په هېواد کې د خلکو عمومي

څارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

مادهٔ یکصد و پنجاه و سوم:
قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قوای مسلح و پولیس و منسوبین امنیت ملی، در مدت تصدی وظیفه نمی توانند در احزاب سیاسی عضویت داشته باشند.

مادهٔ یکصد و پنجاه و چهارم:
دارایی رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال قبل و بعد از دورهٔ خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعیین میگردد، ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

مادهٔ یکصد و پنجاه و پنجم:
برای معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعیین میگردد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و ششم:
کمیسیون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسيون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

يوسلو اوه پنځوسمه ماده:

د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې خپلواک کمېسيون د قانون له حکم سره سم تشکيلېږي.

ددې کمېسيون غړي د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تائيد تعينېږي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هفتم:

کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

يوسلو اته پنځوسمه ماده:

د ملت د بابا لقب او هغه امتيازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعايت سره سم د ژوند تر پايه د دوی لپاره محفوظ دي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هشتم:

لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

يوسلو نهه پنځوسمه ماده:

د دغه اساسي قانون له نافذيدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و نهم:

مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندينۍ وظيفې سرته رسوي:

۱- دشپږو مياشتو دننه جمهوري رياست، ملي شورى او محلي جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنيني فرمانونو صادرول؛

۲- له يوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحيتونو او تشکيلاتو او د اساسي تشکيلاتو پر قانون باندې دکار د پيل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کميسيون جوړول؛

۴- د اجرايي او قضايي چارو د غوره تنظيم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبيق په برخه کې د زمينې د برابرولو لپاره لازم تدبيرونه نيول؛

يوسلو شپيتمه ماده:

لومړنى منتخب جمهور رئيس د انتخاباتو د نتايجو تر اعلان د پرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پيل کوي.

دولت انتقالى اسلامى افغانستان، در دورهٔ انتقال، وظايف ذيل را انجام مى دهد:

۱- اصدار فرامين تقنينى مربوط به انتخابات رياست جمهورى، شوراى ملى و شوراهاى محلى در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامين در مورد تشکيلات و صلاحيت محاکم و آغاز کار روى قانون تشکيلات اساسى در خلال مدت کمتر از يکسال؛

۳- تشکيل کميسيون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظيم بهتر امور اجرايى و قضايى؛

۵- اتخاذ تدابير لازم جهت آماده ساختن زمينه براى تطبيق احکام اين قانون اساسى؛

مادهٔ يکصد و شصتم:

اولين رئيس جمهور منتخب، سى روز بعد از اعلام نتايج انتخابات، مطابق به احکام اين قانون اساسى به کار آغاز مى کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

کوشش همه جانبه صورت مى گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شوراى ملى با هم در يک وقت صورت بگيرد.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

صلاحيت هاى شوراى ملى مندرج در اين قانون اساسى تا زمان تأسيس اين شورى به حکومت تفويض مى شود و ستره محکمۀ مؤقت به فرمان رئيس جمهور تشکيل مى گردد.

يوسلو يوشپيتمه ماده:

ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

مادۀ يکصد و شصت و يکم :

شوراى ملى، وظايف و صلاحيت هاى خود را به مجرد تأسيس، مطابق به احکام اين قانون اساسى، اعما ل مى کنند.

د ملي شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د پرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

بعد از داير شدن اولين جلسه شوراى ملى، در خلال مدت سى روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام اين قانون اساسى تشکيل مى گردند.

د افغانستان د انتقالى اسلامى دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړى.

رئيس دولت انتقالى اسلامى افغانستان تا زمانيکه رئيس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجراى وظيفه مى نمايد.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

ارگانهاى اجرايى و قضايى دولت با رعايت حکم فقرۀ چهارم مادۀ يکصد و پنجاه و نهم اين

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او سترې محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملي شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کېږي.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کېږي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

فرامين تقنينی که از آغاز دورهٔ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

مادهٔ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library